

Rozhodnutí Nejvyššího soudu SSR ze dne 10.12.1976, sp. zn. 6 Tz 61/76, ECLI:CZ:NS:1976:6.TZ.61.1976.1

Číslo: 13/1978

Právní věta: Voči chodcovi, ktorý už vstúpil do vozovky na vyznačenom prechode a správa sa spôsobom stanoveným v ust. § 42 ods. 7 vyhl. č. 100/1975 Zb., je vodič mot. vozidla povinný sa správať tak, aby neohrozil jeho bezpečnosť (§ 18 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 100/1975 Zb.). Vodič mot. vozidla si preto nesmie svojou jazdou vynucovať prednosť pred chodcom spôsobom, ktorý ho ohrozuje (§ 7 ods. 20 cit. vyhl.), ani sa spoliehať na to, že chodec mu dá prednosť. Ust. § 4 odst. 1 písm. e) cit. vyhl. treba v tejto súvislosti vykladať tak, že na osoby uvedené v § 2 ods. 5 cit. vyhl. a pohybujúce sa na vyznačenom prechode pre chodcov musí brať vodič mot. vozidla osobitný ohľad, t. j. viesť motorové vozidlo tak, aby mohol včas zastaviť, prípadne urobiť iné opatrenie i pri nepredvídaných reakciách. Bezohľadná jazda vodiča mot. vozidla vo vzťahu k chodcom nachádzajúcim sa na vyznačenom prechode, menovite však k osobám uvedeným v § 2 ods. 5 cit. vyhl., je porušením dôležitej povinnosti uloženej podľa zákona.

Soud: Nejvyšší soud SSR

Datum rozhodnutí: 10.12.1976

Spisová značka: 6 Tz 61/76

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Pravidla silničního provozu, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 223 ods. 2

§ 18 ods. 1 písm. a)

§ 224 ods. 2 100/1975 Sb. § 2 ods. 5

§ 4 ods. 1 písm. e)

§ 42 ods. 7

§ 7 ods. 20

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbirkový text rozhodnutí:

Na základe sťažnosti pre porušenie zákona, ktorú podal generálny prokurátor SSR, Najvyšší súd SSR zrušil uznesenie okresného prokurátora v Leviciach zo 6. mája 1976 sp. zn. Pv 177/76 a okresnému prokurátorovi prikázal, aby vec znovu prejednal a rozhodol.

Z odôvodnenia:

Vyšetrovateľ ZNB Oddelenia vyšetrovania VB v Leviciach uznesením z 23. februára 1976 sp. zn. VV -

36/1976 začal podľa § 160 Tr. por. trestné stíhanie a súčasne podľa § 163 ods. 1 Tr. por. vzniesol obvinenie proti D. O. pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1, 2 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že menovaný 23. februára 1976 o 9.00 hod. viedol osobné auto zn. Žiguli v Leviciach po Gottwaldovej ulici a pred hotelom Rozkvet zrazil chodca Ing. A. A., ktorý prechádzal po vyznačenom prechode pre chodcov. Poškodený utrpel pri nehode zlomeninu pravého predkolenia, pomliaždenie hrudníka a odreniny na čele s predpokladanou dobou liečenia asi 6 mesiacov, avšak 3. marca 1976 zomrel.

Okresný prokurátor v Leviciach uznesením zo 6. mája 1976 sp. zn. Pv 177/76 zastavil podľa § 172 ods. 1 písm. b) Tr. por. trestné stíhanie proti obvinenému. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 18. mája 1976.

Proti tomuto uzneseniu podal generálny prokurátor SSR v lehote stanovenej v § 272 Tr. por. sťažnosť pre porušenie zákona v neprospech obvineného D. O. Vytkol, že okresný prokurátor zastavil trestné stíhanie na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu a na základe nesprávneho hodnotenia dôkazov. Obvinený zrazil Ing. R. A. na prechode pre chodcov, a to až na pravom okraji cesty v smere svojej jazdy, takže chodec musel prejsť križom takmer celú cestu v šírke 14,65 m. Z uvedeného vyplýva, že obvinený mal možnosť spozorovať chodca včas a mal dostatok času na vykonanie účinných opatrení na zabránenie nehody. Poškodený Ing. R. A. prechádzal po vyznačenom prechode a preto v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/1975 Zb. ho obvinený nesmel ohroziť.

Pokiaľ sa obvinený bránil tým, že Ing. A. A. v prostriedku cesty zastal, a že preto sa domnieval, že mu dával prednosť (túto obranu potvrdzovala aj svedkyňa K. S.), bolo potrebné pribrať znalca, ktorý by podľa zistených stôp stanovil rýchlosť, ktorou išiel obvinený pred nehodou, a zároveň aj rýchlosť chôdze Ing. R. A. Potom by sa znalec vyjadril: 1. či vzhľadom na rýchlosť chodca i vozidla bolo možné, aby došlo k zrážke na mieste nehody, 2. v akej vzdialenosti sa obvinený nachádzal od prechodu pre chodcov v čase, keď sa chodec nachádzal uprostred cesty.

Najvyšší súd SSR prezkúmal na základe sťažnosti pre porušenie zákona v zmysle § 267 ods. 1 Tr. por. napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a zistil, že napadnutým uznesením bol porušený zákon v ustanoveniach § 2 ods. 5 a § 172 ods. 1 písm. b) Tr. por. v prospech obvineného.

Okresný prokurátor došiel v uznesení o zastavení trestného stíhania v podstate k takým záverom, že poškodený Ing. R. A. pri prechádzaní cez cestu na vyznačenom prechode pre chodcov zostal stať uprostred cesty a až potom vošiel do jazdnej dráhy vozidla, ktoré viedol obvinený, v dôsledku toho došlo k zrážke auta s chodcom na okraji prechodu pre chodcov asi vo vzdialenosti 2,3 m od obrubníka v smere jazdy obvineného. Obvinený viedol vozidlo rýchlosťou asi 45 km/hod. a na reakčnú dobu a dobu brzdenia až do nárazu do poškodeného potreboval približne 3 sekundy, pričom tento čas presne zodpovedá času potrebnému na premiestnenie sa poškodeného z miesta na ktorom mohol obvinený zbadáť jeho pohyb, až na miesto zrážky, a to pri rýchlosti chôdze 4 - 5 km/hod. Podľa názoru okresného prokurátora obvinený preto nemohol nehode zabrániť. Okresný prokurátor ďalej uviedol, že prechod pre chodcov nebol označený zvislou dopravnou značkou a vodorovné označenie bolo už značne opotrebované a málo viditeľné, takže ani nemôže ísť o vyznačený prechod v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/1975 Zb. Poškodený teda nemal prednosť.

Uvedené závery okresného prokurátora nie sú založené na náležite zistenom skutkovom stave.

Treba súhlasiť so sťažnosťou pre porušenie zákona, že bez vykonania znaleckého dokazovania sa nemožno dôsledne vyrovnáť s obhajobou obvineného v tom smere, že sa poškodený Ing. R. A. uprostred cesty zastavil a dával mu prednosť v jazde až potom sa opäť dal do pohybu, v dôsledku čoho došlo k zrážke.

Okresný prokurátor v tejto súvislosti vychádzal len z výpovedi obvineného a svedkyne K. S., hoci už z doteraz vykonaného dokazovania vyplývajú závažné skutočnosti, ktoré vzbudzujú pochybnosti, či k zrážke Ing. R. A. došlo tak, ako to opísal obvinený a uvedená svedkyňa. Pri hodnotení vierohodnosti výpovede tejto svedkyne sa okresný prokurátor nevyrovnal ani s údajom v záverečnej správe vyšetrovateľa, že táto svedkyňa je nastávajúcou svokrou obvineného.

Najprv treba upozorniť na výpoveď svedka J. K., ktorý uviedol, že sa nachádzal na chodníku pri hoteli Rozkvet, keď sa proti nemu blížilo veľkou rýchlosťou osobné auto zn. Žiguli. Zastal a pozrel, čo sa stane, lebo na prechode pomaly prechádzal starší pán. Vozidlo išlo rýchlosťou asi 70 km/hod., vodič začal brzdiť. Počul piskot pneumatík, ale napriek tomu auto zrazilo chodca, ktorý bol vyhodенý do vzduchu, narazil hlavou do predného skla, dopadol na kapotu a až keď vozidlo zastalo, zošuchol sa z kapoty na cestu pred vozidlo.

Výpoveď tohto svedka je v rozpore s obhajobou obvineného a s výpoveďou svedkyne S. Okresný prokurátor v uznesení o zastavení trestného stíhania sa s touto výpoveďou vôbec nevyrovnal, hoci to bol povinný urobiť. Nehodnotil ani pripojenú fotodokumentáciu a protokol o nehode v cestnej premávke. Blokovacie stopy po kolesách auta zakreslené v plánu miesta nehody a zjavné aj z pripojených fotografií neukazujú na to, že by Ing. R. A. v polovici cesty zastavil s úmyslom dať prednosť prichádzajúcemu autu, ktoré viedol obvinený. Keby k takej situácii, akú opísal obvinený, skutočne bolo došlo a keby bol predtým spomalil rýchlosť vozidla, potom by práve v úseku cesty, kde sú zakreslené blokovacie stopy, musel obvinený pridávať plyn v snahe prejsť popri poškodenom Ing. R. A. a nezostali by v tomto úseku cesty stopy po prudkom brzdení vozidla.

Okresný prokurátor nemohol sám riešiť otázku rýchlosti auta, akou sa blížilo k prechodu, na ktorom došlo k zrážke s chodcom. Okresný prokurátor mal nariadiť doplnenie dokazovania znalcom z odboru automobilizmu, a to na objasnenie rýchlosti, akou obvinený vozidlo viedol pred nehodou, a najmä na objasnenie toho, či so zreteľom na stopy zaistené na mieste nehody vôbec mohlo dôjsť k zrážke auta s chodcom tak, ako to opísal obvinený.

Obvinený vo svojej výpovedi uviedol, že mesto Levice veľmi dobre pozná a že keď bol s vozidlom pred hotelom Rozkvet videl, že na prechode pre chodcov prechádza z ľavej strany v smere jeho jazdy starší muž. Táto časť výpovede obvineného dosvedčuje, že obvinený vedel o tom, že chodec prechádza na prechode, a preto neobstoja závery okresného prokurátora, že poškodený Ing. R. A. nemal prednosť, lebo neišlo o vyznačený prechod. Z pripojenej fotodokumentácie vyplýva, že v uvedenom úseku cesty sú zreteľné obidva prechody pre chodcov (pred križovatkou i za ňou) a že „zebra“ pásy neboli také zašpinené, aby ich obvinený pri pozornej jazde nespozoroval. Navyše o prechode vedel. V dôsledku toho bude treba aplikovať na daný prípad ustanovenia § 18 ods. 1 písm. a) vyhlášky č. 100/1975 Zb.

To platí aj pre prípad, ak by sa obrana obvineného, že sa domnieval, že poškodený mu dáva prednosť, pretože sa uprostred cesty zastavil, ukázala pravdivá. Aj v tomto prípade obvinený porušil cit. ustanovenia vyhlášky č. 100/1975 Zb. Nie poškodený obvinenému, ale obvinený poškodenému bol totiž povinný dať prednosť. Obvinený sa preto nemohol spoľahnúť na to, že poškodený mu dáva prednosť, keď zo správania poškodeného, i keby sa bol zastavil, jednoznačne nevyplývalo, že chce dať prednosť idúcemu autu. A to tým skôr, že išlo o starého človeka, čo aj obvinený podľa vlastnej výpovede spozoroval, na ktorého musí brať vodič motorového vozidla osobitný ohľad a voči ktorému musí zachovávať zvýšenú opatrnosť. Takéto osoby totiž nereagujú vždy správne a primerane okolnostiam, nevedia správne odhadnúť rýchlosť približujúceho sa vozidla, pohybujú sa na vozovke ťažšie, pomalšie, neobratnejšie atď. To je jeden z dôvodov, pre ktorý treba brať na takéto osoby osobitný ohľad. Obvinený mal preto prispôsobiť rýchlosť vozidla situácii na prechode a v jazde mohol pokračovať len takou rýchlosťou a takým spôsobom, aby mohol pri pohybe poškodeného buď včas zastaviť alebo ho bezpečne obísť.

Ak bude obrana obvineného vyvrátená a bude dokázané, že neprispôsobil včas rýchlosť vozidla situácii na prechode, ba že dokonca podľa výpovede svedka J. K. prekročil dovolenú rýchlosť a začal brzdiť príliš neskoro, bude treba označiť jeho jazdu za takú bezohľadnú, že ňou porušil dôležitú povinnosť uloženú podľa zákona (§ 18 ods. 1 písm. a) v súvislosti s § 4 ods. 1 písm. e) vyhl. č. 100/1975 Zb.).